

1978 AUG 27

TÜKÖR

Budapest

Kedveli Ön a Nagykörutat?

Ugye, nem tévedek: mi, budapestiek, túlnyomórészt rendkívül büszkék vagyunk Budapestre. Gyönyörűségnek látjuk városunkat, és ez az ellágyulásunk a főváros idegenforgalmi jelentőségének növekedésével csak fokozódik. De ha azt kérdezik tőlünk: milyen ez a város építészetileg? Hogyan építettünk eddig, és miként fejlődik a város tovább? — akkor többnyire elmarasztalóan nyilatkozunk, és nem csupán a jelenről, de a városra annyira jellemző eklektikus múltról is. Sokunk meg egyszerűen közömbös a városépítéssel szemben. Amde ez igen nagy ellentmondás. Ha csakugyan olyan nagyszerű

ez a város, akkor építészete sem lehet csapnivaló!

A vélemények határozatlansága, de csapongása is minden bizonnyal az építészeti, adott esetben a főváros építészeti iránt mutatkozó meglehetősen érdektelenségben leledzik. Ez sokakat bánt, föltehetőleg Kenessey Andrást is, ezért faggatta három beszélgetésben — *Budapest világváros* cím alatt — Dercsényi Dezső műtörténész, Preisich Gábor városépítész, Szűcs István szociológus, Gáspár Tibort, Budapest helyettes főépítészét és Kerényi György művészettörténész, szakmájuk kitűnőségeit. Faggatta őket abban a tudatban, hogy a szókimon-

dás, a vita pezsdítőleg hat majd a kedélyekre. De hiába. Vita nem kerekedett, legföljebb néhány sarkalatosabb megállapítás kecsegtet azzal, hogy lesz visszhangja, hatása. Ebben a reményben hadd erősítsek föl egy-egy elhangzott érdekes megjegyzést.

Preisich Gábor nagy nyomatékkal emlegette Budapest mintegy száz évvel ezelőtti, első szabályozási terveit, melyekhez a kellő pénzzel és hatalommal rendelkező Fővárosi Közmunkák Tanácsa oly következetesen ragaszkodott. Vajon mennyiben *nem* ragaszkodunk ma a városrendezési tervekhez? — kérdezhetnénk, de erről nem esett szó. Gáspár Tibor a nagy lakótelepekről beszélt és a svédekre hivatkozott — akár csak lapunk is nemrég a svéd építészeti kiállítás kapcsán —, hogy jómódjuk és jó építkezéseik ellenére, ne-

kik is sok a kétségük. Igaz. De azért kíváncsiak lettünk volna, mit tart *sikerültnek*, *követendőnek* a főépítészhezlyettes lakótelep-építésben és mit nem! Sajnos, a többiek sem nyilatkoztak erről. Az újabb keletű középületek méltánylásától, vagy bírálattól is tartózkodtak. Egyedül Kerényi György emelt ki néhányat, a többi között a Budapest-szállót és a Chemo-limpex székházát.

Persze, a lakásépítés a legizgalmasabb kérdés. Erről állapította meg Szűcs István, hogy — vizsgálatok szerint — az emberek egyaránt törekszenek családi házaikból a nagy lakóépületekbe, és a nagyokból kisebb, családi házba költözni. Tehát párhuzamosan *mindkét* irányzattal számolni kell. Csakhogy az építető, a város, a közösség nem számol kellően a tényleges, egyéni igényekkel. Erre mondta Preisich Gábor, hogy az építőipar a házgyá-

ri építésben már ma meglevő, lehetséges változatosságot sem használja ki. Pedig a változatosság nem önmagáért fontos, hanem a sajátos lakásigények kielégítésének építészeti eszköze.

Végül még megemlítem: Dercsényi Dezső a Nagykörút eddig sommásan lesajnált, ám most végre tatarozás alatt álló lakóházairól el tudja képzelni, hogy észrevéttetik, sőt megkedveltetik velünk magukat. Ez csak úgy mellékesen hangzott el a roppant időt és óriási teret átívelő diskurzusban. De szöveget ütött a fejembe. Mert magam is mindjobban vonzódom egyik-másik közismert épületünkhöz a századfordulóból, amelyet korábban semmire se becsültem. Hátha ez izgalmasabb probléma a kétezer éves nagyváros megfoghatatlan rengetegénél!

BALOG JÁNOS